

ZÁPIS

Student: Matyáš Pelant
Datum narození: 17. 9. 1980
ID studia: 146728
Studijní program: Historické vědy
Studijní obor: Iberoamerikanistika
Název práce: „Brazilská zahraniční politika 2. pol. 20. století“
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: PhDr. Simona Binková, CSc.
Oponenti: prof. Ivo Barteček, CSc.
prof. PhDr. Aleš Skřivan, CSc.
Datum obhajoby: 8. 9. 2016
Místo obhajoby: UK FF, Hybernská 3, Praha 1, místnost č. 207
Termín: řádný
Předseda komise: prof. PhDr. Josef Opatrný, CSc.

10:00 Předseda komise prof. dr. Josef Opatrný zahájil obhajobu, představil sebe a přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představil studenta.

10:03 Školitel seznámil přítomné stručně se svým hodnocením studentova studia a jeho disertační práce, které uvedl ve svém písemném vyjádření. Student je doktorandem již od roku 2007, studium dvakrát přerušil (pracovní a rodinné důvody). Student se od počátku studia zabýval lusofonní tematikou již v magisterském studiu (portugalština na FFUK a rovněž studium mezinárodních teritoriálních studií na FSV). Student se během studia prezentoval na sympoziích Metropolitní univerzity, Ústavu mezinárodních vztahů a dalších, organizoval rovněž symposium věnované Brazílii ve spolupráci s brazilskou ambasádou. Podílel se rovněž na grantovém projektu, jehož výsledkem byla kolektivní monografie, v níž student zpracovával brazilskou část. Po původním široce formulovaném tématu (zahraniční politika Brazílie po 2. světové válce) byla vlastní disertační práce zúžena a její *gros* přešlo ve vztahy Československa a Brazílie. Student během výzkumu zpracoval řadu fondů, mj. archivy MZV ČR či Ministerstva průmyslu a obchodu ČR. Student v práci představuje zatím neprobádanou oblast, disertace představuje téma, které má potenciál pro další výzkum a mohlo by inspirovat i okolní země ve výzkumu svých vztahů

s latinskoamerickým regionem v daném období. Školitel doporučil přijmout disertaci k obhajobě s výsledkem prospěl.

10:09 Student seznámil přítomné s tezemi své disertační práce. Sdělil zejména:

Hlavním cílem bylo zachycení vývoje zahraniční politiky Brazílie ve 20. století. Badatelská činnost v archívu MZV ČR byla zřejmou podmínkou pro zpracování práce, dalším cenným pramenem byl i Národní archiv ČR a archívy Národní bezpečnosti. Důležitou součástí bádání byly i hospodářské vztahy mezi Československem a Brazílií, nicméně archívy v této oblasti nejsou v ČR zatím zcela katalogizované. Archiv Ministerstva průmyslu a obchodu byl pak spíše doplňkovým zdrojem. Student rovněž využíval řady brazilských pramenů, např. sborník dokumentů brazilské zahraniční politiky či odborné časopisy věnované brazilským zahraničním vztahům (včetně těch vydávaných MZV Brazílie). Publikace nadace A. Guzmána (výzkumný ústav MZV Brazílie) byly rovněž cenným zdrojem.

Student představil výsledky práce: brazilská diplomatická praxe je konstantní, je podmíněna sociálně-ekonomickým stavem Brazílie, stěžejní jsou vztahy s USA, které byly vždy úzké. V oblasti československo-brazilské relace zdůraznil, že obě země byly na opačných stranách studené války, Brazílie nicméně nikdy nepohrozila přerušením vztahů. Styky komunistických stran obou zemí začaly již v 50. letech, probíhala i činnost čs. rozvědky v Brazílii mj. ve formě dodávky zbraní a financí, nicméně tento „třaskavý koktejl“ nikdy nepřerostl ve vážnější rozmíšku z důvodu významných ekonomických vztahů (dodávky železné rudy a krmiv za instalaci elektráren či cementáren).

Důležitým momentem byla vláda prezidenta Kubitschek-a, který sice měl české kořeny, ale více zdůrazňoval své portugalské příjmení. Větší zájem o Čs. projevoval jeho viceprezident, který Čs. několikrát navštívil a měl zájem o posílení vztahů s východním blokem (došlo k navázání diplomatických vztahů s Rumunskem, Bulharskem či Maďarskem). Ten však byl vůči brazilským pokusům o dobré vztahy nedůvěřivý. V období 1964 – 1967 navázal Branco zahraniční politiku více na vztahy s USA a přerušil vztahy s Kubou, nicméně brazilské MZV samospádem pokračovalo v předešlé agendě. Čs. tak tou dobou získalo řadu lukrativních zakázek (např. výstavba elektráren). Prezident Silva nicméně opět zpochybnil orientaci svého předchůdce na USA, základem zahraniční politiky je podle něj ekonomický rozvoj.

Student uvedl, že jeho práce vzbudila pozornost i mezi zahraničními výzkumníky (např. odhalení spolupráce MZV Brazílie s CIA).

10:29 Prof. Josef opatrný seznámil komisi s posudkem oponenta prof. Ivo Bartečka, CSc. – práce je poněkud chvatná, oponent vytyká užívání některé terminologie, oponent však oceňuje práci s čs. archívy a se závěrem, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě.

10:32 Prof. Opatrný seznámil komisi s posudkem oponenta prof. PhDr. Aleše Skřivana, CSc., který oceňuje práci s archívy, avšak vytyká stylistické nedostatky – používání 1. osoby plurálu v popisu, historického prezentu, poukazuje na značnou popisnost práce, některé zmatečné užití pojmů, nevyváženost ve věnování se některým časovým epochám, uvedení práce s prameny CIA, které jsou v práci použity jen 2, oceňuje přínos v popisu vztahů mezi Čs. a Brazílií a jejich systematické zhodnocení. Posudek je se závěrem, že oponent doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě.

10:34 Student reagoval na posudky oponentů a jejich položené otázky. Připouští chvatnost, v níž práce vznikala, rovněž přijal výtku zaměnění některých pojmů (světová / studená válka) či „pouňorový vývoj“ (byť myšleno období před rokem 1948). Výtka k užití pramenů CIA je částečně oprávněná, nicméně uvedené prameny podle studenta dostatečně zachycují angažmá CIA v Brazílii. Student dále osvětlil zúžení zaměření práce, které vykristalizovalo během jeho devítiletého studia, nicméně domnívá se, že vztahy s Čs. Jsou v práci zasazeny do kontextu brazilské zahraniční politiky, čímž bylo zadání naplněno.

10:37 Školitelka se vyjádřila k vystoupení studenta, zmínila, že změna tématu disertace je administrativně náročná, nicméně vlastní práce téma částečně naplnila. Prof. Opatrný zmínil, že původní téma by bylo příliš rozsáhlé, takto uchopené je přínosnější.

10:38 Předseda komise zahájil diskusi.

V následné diskusi vystoupil:

Prof. Králová poukázala na publicistický styl práce, což je možná dané použitými prameny.

Prof. Housková se dotázala na projevení srpna 1968 ve vztazích Čs. a Brazílii. Student sdělil, že Brazílie podporovala reformní proces v Čs. a chtěla, aby jej čs. velvyslanec v Brazílii prezentoval, což mu nebylo Prahou umožněno. Invaze byla ze strany Brazílie odsouzena, Brazílie po invazi skončila určité „období smíru“.

Prof. Jánský nepovažuje připomínky oponentů za závažné, jsou spíše formálního charakteru. Dotázal se na srovnání ekonomické aktivity před rokem 1989 a nyní. Student považuje tuto otázku za zásadní, příčin byla celá řada, především neúspěšné privatizace (Škoda Export, která měla v Latinské Americe silné zastoupení). Došlo i k liberalizaci obchodu v Latinské Americe,

došlo k oslabení pozice státu. Již asi nedojde k obnovení koordinace výroby u nás z dob Škoda Exportu. Sledujeme však určitý návrat např. Škody Doosan na latinskoamerický trh (Kolumbie, Mexiko, Chile), v Brazílii snad tato doba také brzy nastane.

Prof. Opatrný se dotázal na stav čs. elektráren dodávaných v 70. letech a dodávky náhradních dílů. Student sdělil, že dodávky náhradních dílů v zásadě pokračují (především však Chile, Kuba či Argentina), nicméně v Latinské Americe je v této oblasti silná konkurence (Čína). V Brazílii jsou dodnes patrné dodávky cementáren, ale již ne v tak masivní míře (dnes spíše renovace).

Prof. Opatrný se dotázal na kulturní rozměr vzájemných vztahů. Student sdělil, že v daném období nedošlo k uzavření dohody o kulturní spolupráci (resp. k její ratifikaci), nicméně kulturní výměna probíhala mimo oficiální rovinu. Kulturní dohoda byla podepsána až koncem 80. let. Pražské quadrienále je dobrým příkladem kulturní linky mezi oběma státy.

Na dotaz prof. Opatrného ohledně filmového průmyslu sdělil student, že nezaznamenal velký dopad české nové vlny v Brazílii.

10:50 Předseda komise ukončil samotnou obhajobu, student dle něj potvrdil znalost materie, práce poukazuje na potenciál tématu pro další bádání, již ne v obecné rovině, ale v užších pojetích. Komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

Předseda komise seznámil studenta a přítomné s výsledkem obhajoby: komise hlasovala pomocí hlasovacích lístků, počet členů komise 5 – přítomno členů komise 5 – kladných hlasů 5, záporných hlasů 0. Obhajoba disertační práce byla klasifikována prospěl.

Zapisovatel: Mgr. Karel Smékal

Jméno a podpis předsedy komise:
Prof. Josef Opatrný, CSC.

Jméno a podpis dalšího člena komise:

